

Telegraful Roman.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 14 cor., 6 luni 7 cor., 3 luni 3 cor. 50 fil.
 Pentru monarhie pe an 16 cor., 6 luni 8 cor., 3 luni 4 cor.
 Pentru străinătate pe an 24 cor., 6 luni 12 cor., 3 luni 6 cor.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipogr. arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Corespondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», str. Măcelarilor Nr. 45.
 Scrisori nefrancate se refuză. — Articoli nepublicați nu se inapoiază.

INSETIUNILE:

Pentru odată 14 fil., — de douări 24 fil., — de treiuri 30 fil.
 rândul cu litere garmond.

Nr. 849 Școl.

Notă oficială.

In conformitate cu ordinul Dului ministrului de culte și instrucțione publică Nr. 9481 din 4 Februarie a. c. examenele finale de clasa VI. a școalelor noastre primare se vor putea ține, ca și în anul trecut, cu considerare la stările anormale de azi, încă în cursul lunii Aprilie.

Examinații ministeriali sunt tot cei din anul trecut.

Aceștia numai în acel caz vor putea ține examen separat la fiecare școală, dacă sunt anunțați cel puțin 5 elevi.

In caz contrar ei vor fi grupați la o școală centrală.

Elevii noștri nu pot fi duși la școale de alt caracter, decât pe lângă învoiearea prealabilă a suprêmei autorități bisericești.

Conducătorii acestor examene din școalele noastre sunt protopopii tradiționali.

Prin urmare ei sunt poftiți să procedeze în aceasta chestdune conform dispozițiilor cuprinse în circulara noastră Nr. 5841 din 8 Maiu 1914.

In privința estradării atestatelor să se aştepte instrucțiunile consistorului.

Sibiu, din ședința consistorului arhiezezan, ca senat școlar, ținută la 4 Februarie 1916.

Consistorul arhiezezan.

Educația religioasă-morală a poporului.

— Păreri subiective. —

III.

(n. f.) Sunt hotărât în convingerea, că nu sunt vinovați! Preoții, așa buni răi cum îi avem, sunt un dureros rezultat al mediului, al vremilor și al imprejurărilor în cari își fac anii de școală. Si vremile și imprejurările ne sunt maștere, ne sunt potrivni, dușmani de moarte! Nici un privilegiu nu ne întovărășește în drumul spre întări, doar cel al mintii!

Povestea creșterii preoților e, ca și a tuturor cărturarilor noștri, un sir neîntrerupt de chinuri, de umiliri sufletești, incadrat în săracie amară, în lipsuri materiale. Doar mai toți sunt fii de țărani. Se coboară din așezările albe ale văilor, din liniștea și poezia satelor, în valtoarea orașelor străine. In vîrstă cea mai gingeșă! Timizi, cu ochii umeli de apele inteligenței în care licărește cuviința țărănumi, cu mâinile pe bancă, presărăți printre școlarii unguri, ascultă cu sfială și se trudesc din greu să aleagă rostul cuvințelor străine dela catedră. «Se chinușesc, își frâng limba cu cuvintele grele. Sunt stăruitori, harnici. Ii vezi după școală grabind cătră casă cu cărțile subsuoară, cum fug sgâルiți în hainuță lor ușurică. Sunt câte patru cinci în gazdă la cutare babă unguroaică, grămadă unul peste altul în odăia scundă. Iși scot din ladă bu-

cata de pâne și fărâmătura de brânză, le duminică repede și încep apoi cu toții. Își întind gura, își râsfrâng buzele, le adună: cetesc din carte pe ungurește. Sunt pacinici, cuminți prea din vreme, cu aiere de îngrijorare bătrânească. Din săptămână în săptămână au și ei o bucurie. Vine mama cu desagii. Le ia capul în palme, îi netezește și oftează, sau se crucește când le aude vorba din carte. Si aşa se trec zilele. (Goga: Insemnările unui trecător p. 41.) Cu stăruința lor uimitoare merg repede înainte. Cei leniști se reîntorc înapoi la coarnele plugului, cu o zare de lumină străină în suflet, care le schimbă rostul, le preface vederea.

Dar învățatura și viața din oraș îi desmostenesc rând pe rând — așa, pe nesimțite, — de întreg avutul părintesc. In sufletul acestora, cari își urmează învățatura, se infiripă din frânturile ce le aleg din gura profesorilor o lume sufletească nouă, cu porniri și îndemnuri potrivnice firii noastre. Si acestea îi sapă o alvie deosebită, cu cotituri dese, cu stânci de prăpastie, cu vârtejuri de pierzare, iar umilirile și traiul de lipsuri amare îi reformează gândirea senină de acasă, — i-o încarcă cu poftă și porniri după un traiu mai bun și mai ușor. Omul plecat dela țară cu minte și inimă sănătoasă, e bolnav. In fața noastră avem un om cu suflet, cu mentalitate ibridă.

*

Lipsit cu desăvârșire de cunoștința povestii de trudă, care-i istoria neamului și totodată a bisericiei noastre, necunoscător al limbii și credinței părinților, cu un graiu stricat, corcit, ca și mintea, ei intră în seminar. Aici îi așteaptă o lume cu totalului nouă, nu însă aceea, care ar trebui, pe care poate și reminiscențele lor din viața dela sat li-o vrăjesc înaintea sufletului în orele de nostalgie: *O lume românească, o viață națională și religioasă, îndeelnici și învățături, cari să le oblească alvia sufletului și să le limpezească mintea.* Dar toate acestea nu le află! Nu, fiindcă creșterea noastră din seminarii nu-i *nici religioasă, nici națională.* Ea nu stă în deplină potrivire cu nevoile, cu îndemnurile sufletului nostru! Si nu se muncește după un plan hotărât, unitar, îndrumat de trebuințele neamului și intemeiat pe cunoștința vieții sufletești a strămoșilor sub stăpânirea esclusivă a idealului, care să ne orânde cărările. Dar mi se pare, că nici nu avem planuri pentru seminarii, decât cele impuse de puterea statului pentru preparandii. Am impresia, că fiecare profesor își aduce teoriile, — bune-rele, — prinse pe băncile universităților, stăruind să le împărtăsească la noi, fără să se întrebe, că au oare pentru noi putere și îndrepătărire de aplicare și punere în lucrare? Si tinerii ieșă din școli străine sunt țărăni cu sufletul în tărămurile îndepărivate ale teoriilor fără viață, din labirintul cărora că anevoie mai pot afla cărarea cătră trebuințele sufletești și

practice ale țărănilor noștri. Si sunt multe teoriile și disciplinele, cari compun programele (?) seminariilor, și cu belșug de rosturi și numiri străine. Iar ca partea practică să nu rămână în nesocotire, se îngrijesc în sinoade și congrese binevoitori de ai bisericiei să le completeze, propunând și recomandând câte-o disciplină, — o palidă reminiscență din cetănilile de după prânz, ori o cetluire subredă dela alte neamuri.

Si în urma creșterii din seminarii se produce între preot și popor prăpastia, care ne amenință să ne îngrijește și neamul și biserică; se nasc neîntelegeri păgubitoare între preot și învățător; se naște răul la toate răspântiile. Zădarnice sunt poruncile și îndrumările, zgârcite în sfaturi practice și pozitive, zădarnică predica și catehizarea, zadarnice sfaturile preoților și învățătorilor, întruniți în conferințe, asupra creșterii religioase morale a poporului, — dragoste și alipirea credincioșilor față cu biserică și școală nu se pot căstiga fără de aceia, cari muncesc sprințini pe înfrâțirea sufletească cu credincioșii, pe o comunitate adevărată, pe simpatia lor. Si acestea sunt condiționate de înțelegerea largă a sufletului nostru etnic, de cunoașterea nevoilor, bucuriilor și nădejdilor lui. Puterea acestei neîntelegeri ar trebui să se căstige în seminarii, răzimată pe cunoașterea desăvârșită a istoriei neamului și bisericiei, pe cunoașterea și stăpânirea limbii.

*

Dacă vom să îmbunătățim creșterea religioasă-morală, care e totodată și națională a credincioșilor noștri, e de cea mai mare trebuință îmbunătățirea culturii profesorilor seminarii. Prin aceasta nu intenționez micșorarea ori chiar hulirea valorii științifice a profesorilor de astăzi. Doresc însă să se depună o mai mare diferență față cu soartea lor și față cu cultivarea lor ulterioră. Ar trebui să-se acorde an de an concedii căte unui profesor pentru a-și adânci sufletul prin studii, mai ales practice și naționale, la școli înalte românești. In al doilea rând, urmează dela sine, îngrijirea conștientă și continuă ce trebuie să se deie creșterii preoților și învățătorilor în seminarii, dela a căror personalitate atârnă în mare parte și binele și răul din comună și biserică. Trebuie să se înrădăcineze și la noi convingerea, că credința este ceva intern, personal, și se aprinde întocmai ca viața națională numai acolo, unde scânteia trece dela om la om, dela suflet la suflet. Seminariile noastre trebuie să muncească după un astfel de plan de muncă, după o programă, care să fie reoglindirea vieții noastre sufletești, — care să desfășoară întotdeauna sub ocrotirea bisericiei. Ne trebuie o programă care să nu fie unizar aglomerat de teorii și discipline, aduse de prin lume și țară, ci să fie sinteza studiilor din cari viitorul preot și învățător să poată scoate leacurile cele mai fo-

lositoare, cele mai potrivite pentru a-linarea «durerilor zilnice, de cari se prăpădește satul»; îndrumări și sfaturi, deprinderi chiar, cari să întărească și puterile materiale ale păstorilor. (Poate mi se va ierta, dacă îmi spun credința, că pentru alcătuirea unei programe pe sama seminariilor noastre, cei mai indicați ar fi domnii: R. Ciorgariu, Dr. I. Lupaș și Dr. S. Dragomir!)

Din seminariile de mână nu-i iertat să mai iasă umbre ale vieții noastre naționale, oameni, cari ieșind ca preoți în satele de unde au plecat, să se creadă surgiuni și să rămână, viața întreagă, niște străini pentru credincioșii lor, ci oameni pregătiți în așa chip, ca întrând în viața cea nouă — în sat, — se simțească până în adânc, că între sufletul lor și viața sufletească a celor cari i-au ales se petrece o identificare în sens bun, o logodire cu gânduri cinstite, o legătură din totă voia și pe vecie, convinși fiind de adevărul, că biserică la noi o face și limba și istoria și tradițiile și obiceiurile, și că nesocotind pe una din acestea, nesocotește întreaga biserică. Viața, faptele și învățările lor să fie de așa natură, ca să le căstige interesul, simpatia satului. Fară de acestea, munca lor e prav în vînt. Trebuie învățați și dedați să steie în contact viu și personal cu toți credincioșii, primind idei, indicații, încercări de inițiativă de muncă și dând tuturor încurajări, complectări și îndrumări de realizare a ideilor. Preoții și învățătorii trebuie să fie centrul de primire și reflectare a întregei activități din comună. Si tocmai din acest respect nu e iertat să ne luăm la pregătirea preoților și învățătorilor după alte neamuri, cu veacuri de cultură, — căci la noi, cărora săracia și pustiul ne rânjește din toate ungherele, viața și învățatura din seminarii trebuie să aibă, ca temelii, pe lângă principiul de educație religioasă națională, și o mulțime de probleme, cari se refer la educația socială și cea economică.

*

De încheiere, celor cari se vor întreba, că pentru ce fac espunerile acestea, acum când furtuna săngelui zguduiu din temelii omenirea, le răspund:

Răsboiul acesta nemaipomenit a născut și naște zilnic, pe lângă atâția viteji ai curajului, ai faptei, și o mulțime de viteji ai credinței. Si precum de pe câmpii umezite de șiroale de sânge se reîntorc mii și sute de mii de răniți cu trupul: ciungi, schiopi, orbi, muți, tot asemenea se întorc și se vor reîntoarce cete întregi de răniți sufletește, cu credința sărbită.

Si dacă pentru îndulcirea și usoarea traiului celor schilavi la trup se înființează și creează atâțea funduri și fundațiuni, cred că tot atât de necesar e să ne îngrijim de creaarea și augmentarea unui fond sufletește, fond al credinței, de unde să

plece an de an ajutorul, razimul tare al credinței, pentru îndreptarea sufletelor îmbrâncite, pentru vindecarea și pentru apropierea lor de Dumnezeul părinților și al strămoșilor. Si fondul credinței pentru noi sunt și trebuie să fie — seminarile.

Moartea Mitropolitului Ioan Mețianu.

Doliul presei române.

Ziarul «Deschiderea» din Brașov a parentat astfel pe marele nostru Arhiepiscop și Mitropolit Ioan Mețianu:

Vrednicia personală, bogăția faptelor alese săvârșite în interesul bisericii și neamului, dragostea credincioșilor săi, autoritatea, de care se bucura în fața factorilor conducători ai patriei noastre, spiritul său luminat, experiența sa bogată și pe deasupra vârsta sa patriarhală de mult în cinseră pletele cărunte, fruntea senină și fața îmbujorată a mitropolitului Ioan Mețianu cu o aureolă strălucitoare, care avea să-i asigure un loc de onoare în istoria bisericii gr. orientale și a neamului românesc din Ungaria.

Astăzi cu trecerea la cele eterne a aceluia, care a fost arhiepiscopul și mitropolitul Ioan Mețianu, panteonul românesc să îmbogățește cu o nouă figură măreță și nemuritoare. În schimb însă fața atât de restrânsă a conducătorilor și povățitorilor luminati și devotați ai neamului nostru să rărit cu un nou stâlp mai traiinic decât granitul, care să prăbușească din sufletele noastre atâta de nădejdi și înlocuindu-le cu amarul plin al jalei și cu golul lugubru și pustiu al nedumeririi și nesiguranței.

Stăpân pe deplin pe forțele sale trupești și spirituale, cu toată vârsta sa a-proape nonagenară și bucurându-se deopotrivă de increderea neamului românesc și a factorilor conducători ai țării noastre, mitropolitul Ioan Mețianu era indicat să îndeplinească cea mai grandioasă operă a vieții sale, mijlocind definitivă și loială împăciuire atât de mult dorită, între elementul românesc din patrie și între guvernării. Rolul important din trecut al mitropolitului Mețianu și înaltă considerație, ce i s-a acordat din partea actualului guvern al țării și care și-a găsit cea mai eloventă expresie în celebra epistolă, ce-i adresase contele Tisza la începutul răsboiului de azi, au făcut, ca privirile și nădejdile întregului neam românesc din patrie să se îndrepte spre venerabilul arhiepiscop, dela a cărui înțelepciune se aştepta acea solemnă și binefăcătoare împăciuire, care avea să fie coroana faptelor sale și coroana vredniciei neamului nostru, pecetluită cu atâta de șiroaie de sânge românesc.

Dar astăzi «căzută cununa de pe capul nostru», precum zice prorocul, iar inițiale noastre săngerează de durere, ca în fața unei catastrofe aproape ireparabile.

Rolul extraordinar, ce se rezervase mitropolitului Ioan Mețianu după răsboiul în precizarea definitivă a situației neamului românesc din patrie și speranțele legate de acest rol au contribuit îndeosebi, ca vestea morții marelui arhiepiscop să cucerească într-o suflare a neamului românesc din această patrie.

FOIȘOARĂ.

„Falimentul științei“.

De preotul Ioan Dandea.

(Urmare.)

«Religiunea și știința au un punct comun de atingere... unul de natură pozitivă... certitudinea științifică a existenței lui Dumnezeu» (Alex. Mocsnyi, op. cit. pag. 40.) Dacă există Dumnezeu, putem să-l cunoaștem? «Pentru a cunoaște pe Dumnezeu... e tocmai ca și cu sufletul. Aceasta nu se poate da și studia decât prin metoda reflexiunii, care e o acțiune cu totul interioară. Pentru a cuprinde pe Dumnezeu trebuie să întrebuiți ochiul interior al conștiinței, căci Dumnezeu e mult mai aproape de noi, decum ne închipuim de obicei. Oamenii care l-au întreținut mai bine, l-au simțit foarte aproape de ei... au observat că spre a-l cunoaște trebuie să te înveți și să te cunoaște pe tine însuși. Atât e de adevărată afirmația biblică admisă de savanți ca Quatrefages și alii, că omul a fost creat după chipul lui Dumnezeu». (Thomas, op. cit. pag. 142.) Doctrina creștină ne învață: ce putem să stim și ce nu despre Dumnezeu. Dumnezeu nu este nici perfect cunoscut și nici perfect necunoscut. Omul nu poate cunoaște

viața și activitatea aceluia, care a fost protopopul, episcopul și în urmă mitropolitul Ioan Mețianu, alcătuesc o epocă bine distinctă și aleasă în istoria frâmantărilor noastre culturale din ultimele decenii. Este aleasă această epocă și se distinge nu atât prin mulțimea unor succese orbitoare, ci prin succese culturale relativ puține, parțiale și modeste, dar obținute în schimb cu prețul unor enorme străduințe și prin înlăturarea unei serii întregi de greutăți, aproape invincibile, în comparație cu epoca luminosă a marelui Șaguna. Aceste puține și modeste succese însă sunt cu atât mai de preț, cu cât mai mult, mai grele și mai neprielnice au fost împrejurările, între cari a trăit și a lucrat mitropolitul Ioan Mețianu. Este acea epocă în viața culturală a neamului nostru, care de veacuri își găsise adăpostul și refugiu în biserică națională românească și în fiica ei, școala românească, — în care sub presiunea împrejurărilor politice schimbătă, biserică și școala românească au fost silite să părăsească cărările de întărire și expansiune firească, deschise în epoca luminoasă a marelui Șaguna și să se mărginească exclusiv la păstrarea drepturilor căstigate în trecut. Dacă este adevărat, că a păstra este mai greu decât a agonisi, socotind mai ales împrejurările excepționale de grele, cu care a avut să lupte mitropolitul Ioan Mețianu, judecata dreaptă a istoriei noastre culturale va trebui să-l ășeze fară săvârșire în șirul acelor mari arhierei, în fruntea căror strălucește mitropolitul Șaguna. Din acest punct de vedere pagina cea mai strălucită în activitatea mitropolitului Ioan Mețianu o constituie fară îndoială energia sa luptă, ce a desfășurat-o pentru apărarea drepturilor firești ale bisericii și școalai românești.

Vor rămâne pururea memorabile cuvintele, ce le-a rostit mitropolitul Ioan Mețianu în 1904 la Budapesta cu prilejul aniversării convocate pentru discutarea legii școlare proiectate de ministrul Berzevitzky: «Bisericile ortodoxe răsăritene sunt biserici naționale; astfel biserică mea este biserică greco-orientală română. Nu numai limba liturgică, ci și limba dătătoare de viață este pentru această biserică limba românească. Nu este putere în lumea aceasta, care ar putea să silească biserică mea și părăsi limba, căci prim aceasta ea însăși și-ar enunța sentința de moarte».

In fața consternării și desorientării generale, ce a produs la noi legea școalilor primare din 1907 a contelui Apponyi și în fața părerei acelor fruntași ai noștri, cari cereau abandonarea tuturor școalilor confesionale, înțeleptul mitropolit Ioan Mețianu a fost singurul, care susținea sus și tare: «Ceea ce dăm de bunăvoie, e pierdut pentru totdeauna, dar ce ni se ia cu forță sau pe nedreptul, în vremuri mai bune putem căștiga». Mulțumită stăruinței, cu care urma mitropolitul Ioan Mețianu acest principiu și mulțumită atitudinei mai liberale și mai conciliante a guvernului prezentat de contele Tisza, au putut fi salvate atâta și atâta școli românești din ghiaiele dispariției vecinice, la cari fuseseră o-sândite chiar de fruntași ai neamului nostru.

Dar mitropolitul Ioan Mețianu n'a fost numai un spirit energetic și prevăzător, care a știut să păstreze cele căstigate de generațiile trecute. El a fost în același timp și un mare spirit creator, care a înzestrat biserică românească cu o serie întreagă de instituții, cari îi vor vesti din veac

în veac numele. Seminarul teologic-pedagogic, palatul tipografiei diecezane și școala de fete din Arad, măreala catedrală și nou seminar Andreian dela Sibiu, sutele de biserici și școale, numeroasele fonduri și fundațiuni, întemeiate de dânsul atât ca episcop la Arad, cât și ca mitropolit la Sibiu, sunt tot atâtea instituții și monumente, care sunt nedespărțite de numele său.

Cum însă temelia tuturor acestor instituții este o situație materială prielnică, iar unul din neajunsurile de frunte ale neamului nostru este sărăcia, una din preocupăriile principale ale marelui arhiepiscop, înzestrat cu un rar talent de organizație și administrație, a fost regulararea fondurilor existente, dintre cari multe le găsise într'o stare desolată și crearea de fonduri nouă. Sub acest raport n'a crăpat oboseală, nici apeluri peste apeluri, cu care știa să premeargă ca pildă credincioșilor săi. Si cu toate jertfele considerabile materiale, ce le-a adus însuși în viață pe altarul culturii românești, a fost în stare să lasă la moartea sa o avere de un sfert de milion, închinat tot trebuințelor culturale ale neamului nostru. Menișineau, ce a dat-o prin testament marele arhiepiscop avariile sale, dovedește nu numai nobeleța înaltă a sufletului său, ci și pătrunderea adâncă a necesităților culturale ale neamului nostru. Căci prin noua sa fundație marele arhiepiscop intenționează întemeierea unei mănăstiri românești de maice, după sistemul mănăstirilor similar catolice, a cărei menire va fi întreținerea de școli și asigurarea existenței fetelor noastre din case bune, dar scăpătate.

Dacă mitropolitul Mețianu va rămâne o pildă vie pentru toți urmașii săi sub raportul dragoste sale nesecate față de cultura românească, intrăpînă sub chipul bisericii și școaliei noastre, ca și sub raportul înțelepciunii și energiei sale, — nu mai puțin va străluci ca pildă înțeleaptă prin tactul său deosebit, cu care a căutat să creeze și să întrețină armonia necesară între aspirațiile juste al bisericii și școaliei românești și între condițiile de existență ale statului nostru. Aceasta este calea, pe care și-a ales-o, inspirându-se din tradițiile lăsate de marele Șaguna, din duhul său înalt și pătrunzător și din trebuințele și condițiile speciale de existență ale neamului românesc din patrie, și aceasta este calea, pe care o indică drept moștenire mânuitoare urmașului său.

Vecinică și binecuvântată fie-i memoria, așa cum i-au fost și faptele!

Răsboiul.

Despre concentrările noi de trupe rusești în Basarabia se svonește, că ele ar avea de scop începerea unei noi ofensive, cu puteri și mai numeroase decât cea din Decembrie, pentru a sparge frontul nostru și a intra în Bucovina, în speranță, că în acest cas va intra și România în acțiune, alătura cu împărtita înțelegeri.

Cucerirea fortăreței Erzerum a reclamat dela Ruși mari și grele jertfe. Au avut perdeți enormi. Dela Turci n'au luat decât puțini prisonieri și câteva tunuri. Massele turcești s'au retras din vreme, ducând cu ele și tunurile.

dovedesc concluziile scoase din principiul evidenței lui Descartes, care ridică rațiunea la măsură a însăși realității (Mocsnyi).

Nu voi scoate la iveală concluziile altor filozofi, aflătoare în opul citat al lui Mocsnyi, ci mă voi opri la «Marele sceptic Hume, care înarmăt cu principiile lui Descartes merge un pas îndrăzenit înainte în lupta rațiunei contra lumii reale. El a delăturat lumea din lume, a devalvat certitudinea noastră neclintă despre existența proprie la o simplă credință și a disolvat chiar și acesta în o simplă iluzie.... Dar Hume nu a delăturat numai lumea, ci ne-a demonstrat, că nici existența noastră proprie nu există». Din invățările lui Kant, care urmează principiului amintit al lui Descartes, Mocsnyi scoate concluziunea cumă «se disolvă și existența noastră proprie cu totul în visul unui visător care nici nu există».... «Criticizmul lui Kant duce pe terenul teoretic la iluzionismul absolut, pe terenul practic însă la nihilismul moral și religios»... «Principiile aceste moderne fundamentale sunt — după firea lor proprie — principii destructive, de aceea și conduc unde se aplică cu putere iresistibilă la destrucție»; ... «precum formează acest subiectivism înstrenat din principiu dela realitate materia esplosivă pentru știință, așa formează subiectivismul care perhoreschiază ori-ce

La frontul răsăritean atacurile rușești pe la Dünaburg și pe alte locuri au fost respinse, iar într'un loc, pe la Koslow, trupele noastre austro-ungare au scos pe Ruși dintr-o poziție bună. Dela frontul italian nu nici se comunică nimic deosebit. Focul de artillerie e însă viu pretutindenea. In Albania trupele voluntare, cari luptă alătura cu trupele noastre, au ocupat Kawalja și au ajuns la mare. La frontul dela apus Englezii au atacat în mai multe rânduri fără succes. Intr'un loc au trebuit să se retragă. Din aeroplane germane au fost aruncate bombe asupra lor. Germanii au luat dela Francezi câteva tranșee și peste trei sute de prizonieri.

Fondul Orfelinatului.

La colecta de 291 coroane întreprinsă pentru Orfelinatul român din Sibiu de către preoții Romul Albu, Traian Mihailă, Nicolae Tandreu și Dr. George Comșa, după înmormântarea arhiepiscopului și mitropolitului Ioan Mețianu, în loc de cunună pe sicriul înaltului defunct, — au contribuit: Solomon Basarabă, paroh, Romos 3 cor. Romul Albu, capelan, Vinerea 5 cor. Traian Mihailă, paroh, Romoșel 5 cor. Ioan Petrișor, paroh, Alțina 2 cor. Constantin Prie, paroh, Săcădate 3 cor. Octavian Simion, paroh, Cernat 5 cor. Valeriu Literat, paroh, Luța 4 cor. Constantin Proca, paroh, Râșnov 10 cor. Iacob Zorca, paroh, Vlădeni 5 cor. Sever A. Păcurariu, paroh, Gelmar 2 cor. Giana Mihail, paroh, Venetia de Jos 4 cor. Ioan Morariu, paroh, Bogatu-rom. 6 cor. Ios. Comanescu, paroh, Codlea 8 cor. Onoriu Sasu, paroh, Daneș 2 cor. Suciu, paroh 2 cor. Eftimie Costescu, paroh, Boiu 2 cor. Iosif Dumitru, paroh, Berin 2 cor. Ilie Popoviciu, paroh, Cigmău 2 cor. Elie Manecuță, paroh, Ucea de Jos 2 cor. Aurel Baciu, paroh, Orăștioara de Jos 3 cor. Ioan Bena, paroh, Pianul de Jos 2 cor. Ioan Radu, paroh, Măgăreiu 2 cor. Romul Pulca, paroh, Saschiz 2 cor. Nicolae Cerbicean, paroh, Sălașul sup. 2 cor. Constantin Oancea, paroh, Cioara 5 cor. Nicolae Dorca, paroh, Loamneș 2 cor. Andrei Gălea, diacon, Porțești 2 cor. Ioan Chițiu, capelan, Ernea 3 cor. Aurel Pascu, paroh, Căbăciu 3 cor. Dionisie Bucur, paroh, Crihalma 3 cor. Octavian Andreiu, paroh, Tămășasa 2 cor. Zaharie Tilicea, paroh, Vaideu 2 cor. Pompei Popoviciu, paroh, Ocolișul mare 2 cor. Nicolae Tandreu, capelan, Miercurea 2 cor. Victor Stanca, paroh, Vurpăr 2 cor. Andrei Milea, paroh, Șura mare 2 cor. Ioan Răceu, paroh, Acmariu 2 cor. Judele Valer, paroh, Mărgineni 2 cor. Dionisie Turcu, paroh, Șoarșiu 2 cor. Adam Teodor, paroh, Turdaș 2 cor. N. N. 2 cor. Ioan Boiu, paroh, Sibiu sub, Iosefin 2 cor. Aron Gogonea, paroh, Poiana mărului 2 cor. Nicolae Aron, paroh, Galați 2 cor. Ioan Batuca, notar, Galeș 2 cor. Ioan Budoiu, paroh, Câmpuri-Câmpeni-Surdură 2 cor. Ilie Iosof, paroh, Galeș 2 cor. Ioan Popa, paroh 2 cor. Timoteiu Popovici, prof. sem. Sibiu 2 cor. Victor Tordășan exactor cons. Sibiu 2 cor. Sebastian Rusan, paroh, Vulcan 2 cor. Ioan Fugătă, paroh, Luncoiu de Jos 2 cor. Nicolae Popp, paroh, Ormănești 2 cor. Vasile Stoicăneanu, cap. Șona 2 cor. Gheorghe Ciupă, cap. 2 cor.

normă, pe terenul moralei și religiunii materie esplosivă a oricărui morale și religiuni». Deși rațiunea trebuie să-și păzească hotarele puse ei de Rațiunea cea mai înaltă, de Dumnezeu, dacă e să aducă folos științei în genere, religiunii, moralei, educației și culturiei.

Dacă putem să cunoaștem în parte pe Dumnezeu: «Ce nu e Dumnezeu?» Dumnezeu nu poate fi un Dumnezeu al Panteizmului, care recunoaște de existență sau numai spiritul singur când materia e fantomă, sau materia singură, ca existență și atunci spiritul e fantomă. Dumnezeul adevărat nu poate fi un Dumnezeu al fețizmului, după care în obiecte singurative și Dumnezeu și acele sunt Dumnezeu, căci această credință duce la idolatrie și la culturi cu ceremonii săngeroase și crude. Dumnezeul adevărat nu poate fi omul îndumnezeit al politeizmului grec, care avea patimi, ură, trăia în desfrâu. Dumnezeul adevărat nu e nici în dualizmul religiilor orientale, după care în univers domnesc doi Dumnezei asemenea perfecti: al binelui și al răului. Două ființe supreme asemenea de perfecte, având fiecare existență proprie și deosebită cu totul și fără în luptă neconcență nu poate să existe. «Împărația ce se impărechiază căde», zice Cristos!

Cumă Dumnezeul adevărat nu e Dumnezeul Mohamedanilor, ne dovedește

Gheorghe Suciu, paroh, Cojocna 2 cor. Aron Ţerb 2 cor. Dr. Nicodim Cristea, cap. Cluj 2 cor. Cornel Popp, paroh, Părău 2 cor. Vicențiu Orăsan 2 cor. Anania Boldor 2 cor. Petru Popp 2 cor. Porfiriu Nicoară 2 cor. Andreiu Bârseanu 2 cor. Nicolae Togan 2 cor. Arseniu Bunea 2 cor. Dr. Sebastian Stanca 2 cor. Ioan Duma 3 cor. Victor Ungur 2 cor. Iosif Comanescu 2 cor. Dr. Toma Ienciu 2 cor. Romul Ciocan 2 cor. Titu Morariu 2 cor. Ioan Laslo 2 cor. Gavril Pre-cup 2 cor. Mihail Georgiu 2 cor. Emil Dancăș 2 cor. Aurel Mușat 2 cor. Dr. Ioan Cupu 2 cor. Dr. Nicolae Cristea 2 cor. Liviu Pandrea 2 cor. Ambrosiu Stoicoviciu, dir. scol. Sighișoara 2 cor. Nicolae Stoicoviciu, inv. Brașov 2 cor. Ioan Iacob 2 cor. Nicolae Solomon paroh, Parumbacul sup. 2 cor. Trandafil Dragomir, paroh, Arpașul inf. 2 cor. Ioan Capătă, paroh, Șona 2 cor. Ioan Giurca, paroh, Colun 1 cor. Alexandru Comșa, func. de bancă, Mediaș 1 cor. Dumitru Pürece, Paroh, Hurez 2 cor. Valer Scutea paroh, Păucea 1 cor. Dr. Onisifor Soră, adv. Săliște 4 cor. Virgil Imbăruș inv. Mediaș 1 cor. Dr. Victor Praleau adv. Făgăraș 2 cor. Zaharie Mihăilean, par. Limba 2 cor. Ioachim Marcu par. Broșteni 1 cor. Ioan Sporea, dir. scol. Feldioara 2 cor. Gheorghe Săciu-Cojocariu Feldioara 2 cor. Vasile Blaga, inv. pens. Lancrăm 2 cor. Longin Bucur, inv. Lancrăm 2 cor. Nicolae Furnică, Brașov 2 cor. Ioan Măzărean, Brașov 2 cor. Dumitru Lupaș, Brașov 2 cor. Gheorghe Burețea, Brașov 2 cor. Ioan Frigător, Brașov 2 cor. Vasile Căpătină, Brașov 2 cor. Nicolae Căpătină, Brașov 2 cor. Nicolae Pestrea, Brașov 2 cor. Nicolae Reșnovean, Brașov 2 cor. Dr. Sterie Stinghe prof. Brașov 10 cor. Traian Păcală, paroh, Făgăraș 5 cor. A. A. Loco 4 cor. V. Muscalu, cirelari, Brașov 3 cor. Gheorghe Cherciu, inv. p. Bod 1 cor. Ioan Paicu, inv. Calbor 1 cor. Gligorie Popescu, dir. sc. de fete, Brașov 2 cor. Stefan Popoviciu, dir. sc. de băieți Brașov 2 cor. Gheorghe Solca, paroh, Calbor 2 cor.

Apelul

reuniunii femeilor române din Hunedoara.

Reuniunea femeilor române din Hunedoara a adresat directiunilor băncilor românești dela noi apelul următor:

Oncrată directiune! Sună doi ani, de cand o soarte năpraznică ne-a smuls părinții, bărbații, frații și copiii noștri din liniștea vîtrelor noastre. Iau smuls și aruncat departe, la hotărât sări, în ploaie de foc și gloanțe, ca să facă zid din pepturile lor pentru apărarea și siguranța noastră.

In aceste zile de supremă importanță pentru noi cei de azi și pentru urmașii noștri de mâne, avem mari datorii de înplinit. Avem datoria sfântă de a ușora soarta celor duși pe câmpul de luptă și a celor rămași acasă.

Conduse de aceste sentimente, toate Reuniunile de femei române și-au împlinit și împlinesc până azi și vor face încă multă vreme tot așa cu devotament și iubire evangelică misiunea de-a ajuta, mărgăria și săvânta lacrimi.

Au stat și vor sta femeile române veghind la căpătăul eroilor noștri prin spitale, ducându-le toate mărgăierile sfintei noastre religiuni; ridică și înaltă cu cuvântul și cu fapta văduve zbrobite de durere împreună cu orfanii lor rămași în urma vîtelor apărători ai patriei.

Coranul, carteia lor sfântă, și viața lor socială condusă după acele prescrise. Rămane Iudaizmul și Creștinismul. Religiunile păgâne sunt susținute după Dumnezeu, pe care răjuinează omenească și căuta, dar nu îl poate afla, fiind ea mărginită. Grecii și iudei ca toată lumea, că și un Dumnezeu adevarat; de aceea ei i-au și ridicat un templu cu inscripția: «ne-cunoscutului Dumnezeu». Iudaizmul este relaționarea pozitivă despre Dumnezeu, prin care s'a luminat, clarificat, întărit, primind un caracter pozitiv adevarările despre Dumnezeu scoase din natură. Creștinismul este perfecționarea adevaratului Iudaizmul.

Ce e Dumnezeu! Dumnezeu e Unul în fință, Dumnezeu e Inteligență infinită, — după cum foarte bine se spune și din Todică.

Ca inteligență supremă trebuie să fie atot înțelept și atot știitor. Ca inteligență supremă trebuie să aibă voință desăvârșită, care constă în perfecta libertate de acțiune, care se manifestă în crearea și guvernarea lumii, care ne arată pe Dumnezeu ca Creator și stăpânitor. Din perfecta libertate de acțiune a lui Dumnezeu și din atot știință și atot înțelepciunea lui urmează, că voința lui Dumnezeu e în perfectă armonie constantă și deplină cu legea morală; liber de toată pata morală, ba nici nu poate păcătui. Dumnezeu e Binele suprem, precum recunoaște și Kant.

Reuniunea femeilor române din comitatul Hunedoarei conchide cu zel și nobilă emulare cu Reuniunile surorii slături dela izbucnirea răsboiului la misinnea sfântă, impusă de aceste vremuri grele. Toată activitatea ei în timpul acesta de grozave incercări a fost dedicată operei caritative, impusă nouă față de frații nostri scumpi, cari cu o viteză fără seamă luptă pe toate fronturile, admirăți de lumea întreagă.

A adunat această Reuniune dela membre sale și alte sufluri nobile mii de coroane, a adunat dela tărantele noastre multe multime mare de pănzăuri, albituri, și alimente, dela membrele sale tot soiul de daruri, oferindu-le cu dragoste spre mărgăierea și alinarea eroilor noștri și a familiilor lor rămase fără sprijin și ajutor.

Suține cu mari jerife atelierul de sături și cusături românești dela Orăștie în vedere, ca fetisoarele păpânde ale ostășilor noștri duși la lunte grele să și poată căștiga panele de toate zilele.

Recunoștește ne aducem aminte, că multe din instituțiile noastre financiare au sprijinit scopurile Reuniunii de a ridica arta poporului românesc la înălțimea ce i se cuvine, prin frumusețea și valoarea ce reprezintă, și de-a servi scopuri culturale și caritative.

Cu incredere ne adresăm și în aceste vremuri grele, Oficialelor Direcțiuni, cu rugarea, să propună adunările generale, ca din evota de binefaceri să împărtășască și Reuniunea noastră.

Deva, 5 Februarie 1916.

Cu distinsă stima:
Elena Pop Hossu-Longin,
președintă.

NOUTĂȚI.

Sfârșitul anului școlar. Ministrul nostru de culte și instrucție publică a declarat, că anul școlar curent se va termina la timpul obișnuit în anii normali. Materialul de învățământ al școalelor secundare, în clasele din urmă, are să se propună până la 15 Aprilie; după aceea vor urma repetițiile. Din motive de serviciu militar, nu este exclus, ca examenele de maturitate, întocmai cum să urmat în anul trecut, să se facă mai degrabă și în anul curent.

Regimente de gardă. Locurile chemate se ocupă cu planul, ca regimenterile noastre, care să deosebească în campanie, să primească numirea onorifică de regimenteri de gardă.

Pentru orfelinat. Corpul profesional dela școalele noastre secundare din Brașov a hotărât să contribuie la fondul orfelinatului din Sibiu cu suma de 1000 coroane.

Acțiunea vrednică de sprijin. Comitetul regnicoar pentru ajutorarea familiilor rămase după soldați plecați la răsboi, a hotărât între altele să pună în circulație inel de argint, artistic executat, cu icoana în relief a domitorului nostru, arătă pe monah în vremea rugăciunii. O bucată, în orice mărime, costă 2 coroane. Dacă banii se trimit însă, inelele se expediază franco la adresa doritorilor. Comandele și trimiterile de bani se fac la adresa numitului comitet în Budapesta: Országos Házsegéyző Bizottság Jelvénycsztály, Budapest, Ké. vise Obáz.

Dacă e Binele suprem Dumnezeu, atunci e atot sfânt, atot bun și atot drept! Dacă Dumnezeu e «Inteligenta» supremă, — și de fapt, — atunci Dumnezeu e spirit desăvârșit, — purtător al acelei inteligențe supreme. Ca spirit e desăvârșit, e o ființă imaterială, simplă și nemăpabilă, rațională liberă. Spiritul suprem e invizibil, nemărginit, nemutabil și nemăpabil, e etern.

Dovada cozmologică și morală ne arată apoi, că Dumnezeu își are esistența dela sine, ca cauza causarum, ca cauză suficientă a tot ce este. Dumnezeu este spirit intelligent suprem peste spațiu și timp, — iar nu cum zice din Todică, că e în spațiu și timp deci schimbător și mărginit în spațiu și timp, ceeace nu poate fi o ființă spirituală, care are o «Inteligenta infinită». Si Kant în formularea argumentului moral recunoaște pe Dumnezeu ca o ființă superioară naturei. Descartes, după cum am amintit, recunoaște că există un Dumnezeu ca ființă infinită perfectă. Doctrina creștină ne învăță, că sub inteligență infinită trebuie să înțelegem un spirit suprem, care este liber cu total de orice mărginire și care cuprinde în ființă sa plenitudinea tuturor desăvârșirilor ce se pot cugeta în modul cel mai înalt și fără de nici o măsură. În definitiv urmează, că Dumnezeu este o personalitate.

(Va urma.)

Dela comitat. Comitetul central al comitatului Sibiu ține sedință în 29 Februarie n. c. la orele 10 dimineață, în sala mică a casei comitatense, pentru a luce măsurile necesare în scopul rectificării listelor electorale pe întregul teritor al comitatului. Se atrage atenția membrilor din comitet asupra împrejurării, că cel ce în curs de jumătate de an nu participă la ședințe și nu își poate scuza absență, vine șters din lista membrilor și la proxima ședință nu mai poate fi ales membru în comitetul central.

Distins. D-nul Emil Comanescu, funcționar la „Albina”, de prezent locotenent comandant de companie pe frontul Bucovinei, pentru tinuta vitejască în fața dușmanului a fost decorat cu *Signum laudis*.

Contribuiri pentru orfelinat. Elevii seminariului arhidiecean „Andrei” teologicopedagogic ortodox român de aici din Sibiu, au contribuit cu suma destul de considerabilă de 176 coroane la fondul pentru înființarea orfelinatului românesc din Sibiu.

Eroii noștri. Ni se comunică, cum că rămăștele pământești ale regretatului Enea Sergiu Medean, fost secretar la „Agricola”, bancă pop. în Sebesul săs., mort cu moarte de erou în Galicia, la 3 Noemvrie 1915, transportate la locul natal, au fost ridicate dela gara din Sebeșul săsesc și depuse spre odihnă vecinică în cripta familiară din cimitirul ort. român al orașului, Luni în 21 Februarie la 2 ore p. m. Lină să-i fie odihnă și memoria binecuvântată.

Morți necunoscuți. Cinci tablouri cu fotografii de ale soldaților și persoanelor civile aflate moarte și necunoscute se afișă expuse spre privire la secția militară a magistratului orașenesc din Sibiu.

Pentru orfelinatul din Sibiu. Ni se comunică, cum că reunirea de înmormântare din Săcel, înaintă înainte cu patru ani, a votat suma de 50 coroane pentru orfelinatul românesc din Sibiu.

Orfanil răsboiului. Numărul orfanilor răsboiului este în Ungaria, cu ziua de 31 Decembrie 1915, peste 36 de mii. Partea cea mai mare, anume 94 la sută, se află în Ingridea mamelor văduvite. În cifra de mai sus, de 36.000, nu sunt cuprinși orfanii, despre cari nu s'a putut închă stabili în mod oficial moartea eroică a tatălui lor.

Canonie nouă în Blaj. Domnul Dr. Alexandru Niculescu, secretar mitropolitan, a fost ales canonie în locul vacanță al capitulului din Blaj și Marti, în 15 Februarie n. a fost instalat în noua sa demnitate în catedrală din Blaj.

Calendarul nou în Sârbia. Guvernatorul militar austro-ungar din Serbia a ordonat, ca oficile teritorului ocupat să întrebucințeze, în relație cu publicul, calendarul gregorian. În viață bisericășă a Sârbiei rămâne și mai departe în vigoare calendarul iulian.

Caută ocupărije o domnișoară română, într-o familie mai mare, unde poate se vorbi tot felul de lucru de mână, pricepându-se și la cusușul cu mașina și poate instru și copii în limba maghiară, pe care o posede. Informațiuni mai amănuntează dă preotul Moise Flitter din Sârpatak poșta ultima Segesvár.

Nu se tem de foame. Din Berlin se anunță: Ministrul de agricultură a spus în cameră, că produsele agricole sunt în destădătorie, în orice împrejură, pentru hrana populației; ear placul de informare al dușmanilor nu va reuși nici atunci, când răsboiul — cerul să ne aperi! — ar mai dura cățiva ani.

Pesterea hoților. Cu prilejul demoșirii unei fabrici de tigle în Buda veche, s'a descoperit o veche pestere de hoți. Pesterea și unelele de spargere găsite într'insă datează de pe timpul turcilor. Locuitorii fabricii nici n'au visat, că au muncit d'ă supra unui fost adăpost de bandiți.

Idee originală. Advocațul Dr. Weiner din Budapesta a propus în camera avocațială a capitalei, ca având în vedere lipsa de piele, corpul avocaților din țară întreagă să pună la dispoziția armatei geante de piele, în care avocații și-au purtat accele. Din fiecare geantă se poate croi o părche de ghete pentru soldați. Ungaria are 10.000 de avocați; mai are judecători, notari publici, practicanți s. a. Si dacă acțiunea se va întinde și asupra Austriei, s'ar putea aduna ușor 60.000 de geante, din care s'ar pregăti tot atâtea părchi de încălțăminte și dădătesti în preț cam de două milioane de coroane. Ideea este aprobată în largi cercuri.

Teatrul la front. Teatrul *Comedia francesă* a plecat zilele acestea la front. Va reprezenta mici piese de Courteline și alți autori, precum și fragmente din clasică. Se spune, că și artistă Sarah Bernhardt va juca în cîteva drame.

Se îndeletnicește cu furtul. Ziarul *Birșevia Viedomosti* publică mai multe comunicate făcute de fostul președinte al dumei, Comiacov, care declară, că în provincie nu mai există nici măcar o mică urmă din entuziasmul de odinioară. Toată lumea se îndeletnicește numai cu furtul, o meserie, în care oamenii noștri au ajuns la aptitudine genială, zice Comiacov.

Bioscopul-Apo'lo. Mercuri și Joi în 23 și 24 Februarie n. Păcat îspătit, dramă morală socială în 3 acte. În rolele principale: Lily Beck și Carlo Wieh. Ultima rugăciune, dramă în 3 acte, predată de cei mai excelenti artiști germani. În rolul principal: Henry Porten. Afară de aceasta un program de întregire.

Dela corporaționea industrială din Sibiu.

Primim spre publicare următoarele: La inițiativa corporației industriale a avut loc Vineri în 18 I. c. o consfătuire în sala de ședințe a magistratului, în privința provoçării publicului cu incălcămintă cu talpă de lemn, introdusă deja în mai multe locuri, spre deplina mulțumire a publicului, fără deosebire.

La consfătuirea aceasta au participat peste 90 de industriași pantofari și cismari din loc, care fără excepție au aprobat ideia introducerii confectionării astfel de încălcămită, în împrejurările anormale de azi.

Considerând prețurile oribile ale talpii pentru încălcămită, și împrejurarea, că și pe lângă prețurile urcate nu se mai capătă talpă, fiind deja toată sechestrată pentru trebuințele armatei, ar fi pentru public de deosebită importanță confectionarea acestor soiuri de încălcămită.

Consfătuirea a deschis-o prin un discurs calm și plin de seriozitate și președintele al corporației industriale, Gustav Ziegler, după care s'a referat în limbile germană, maghiară și română asupra importanței obiectului.

Consfătuirea a decurs în mod deosebit de serios și calm, luând parte la discuție mulți dintre industriași.

In urmă s'a ales o comisiune de 5 membri dintre industriași, care să studieze modalitatea introducerii acestui obiect. De remarcat mai este, că ca specialisti în cauză au fost rugați și au venit și d-nii Messe, Datky și Emil Petrușiu, maestri-fabricanți de tâmplărie.

Economie.

Impărtire de sămânțe de nutrețuri măestriște.

Cu scop de a sări în ajutorul membrilor Reuniunii noastre la cultivarea nutrețurilor măestriște, subserișul comitet va împărti în primăvara anului curent, în mod gratuit, cate o modestă cantitate de sămânțe de trifoiu, de luferă și de nopti de nutreț.

Cerile în acest scop să se înainteze comitetului cel mai târziu până la 7 Martie n. c.

Cei impărtășiți în trecut, sunt rugați să ne face raport amănuntit despre rezultatul recoltei cum și despre felul de urmat la cultura acestor

Nr. 22/1916,

(21) 1—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de clasa III-a Godinești, cu filiale Brașeu și Petrești — devință vacanță prin pensionarea neputinciosului paroh Alexandru Crișan — se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Reflectanții să se presiate în comună spre a se face cunoscuți poporului, iar cererile de concurs să le înainteze subsemnatului oficiu, observând prescrisele Regulamentului pentru parohii și terminul pus.

Iliamureșană, 13/26 Ian. 1916.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. rom. al Iliei.

Dr. Ioan Dobre
adm. protopresb.

Nr. 30/1916.

(10) 3—3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a II-a Horea magiară cu filia Ozd, din protopresbiteralul Târnava, devință vacanță prin strânsarea parohului de până acum, — se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în „Telegraful Român”.

Emolumentele impreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în coala B. pentru întregirea deplină dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post să-și înainteze cererile instruite cu documentele prescrise de normele în vigoare. — la subsemnatul oficiu protopresbiteral în Cetateabaltă (Küküllővár), având a se prezenta după înconștiințarea protopresbiterului, cu observarea dispozițiilor din Regulamentul parohial, la biserică în vreo Dumneacă sau sărbătoare, spre a cănta, predica, ori a oficia și cuvânta.

Cetateabaltă, la 14 Ianuarie 1916.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. al tracătului Târnava, în conțelegere cu comitetul parohial respectiv.

Nicolae Todoran
protopresbiter.

Nr. 143/1916.

(18) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III. Sâmbăta inf., conform înaltului ordin consistorial dela 12 Ianuarie 1916 Nr. 194 Bis., prin aceasta se publică din oficiu concurs nou cu termen de 30 zile dela prima apariție în foaia „Telegraful Român”.

Emolumentele impreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Cererile de concurs să se trimîndă sub semnatul oficiu protopresbiteral în terminul deschis, iar concurenții sunt poftiți a se prezenta în parohie — cu șirea protopopului — spre a se face cunoscuți poporului.

Făgăraș, la 23 Ianuarie 1916.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al Făgărașului.

Nicolae Borzea
protopop.

Nr. 144/1916.

(19) 3—3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a Sâmbăta super. apus., tractul Făgăraș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele sunt cele arătate în coala B. și congruă dela stat.

Cererile să se trimîndă în terminul arătat subsemnatului oficiu protopresbiteral, iar concurenții să se prezinte cu prealabilă încreștere a oficiului protopresbiteral în vreo Dumneacă sau sărbătoare spre a cănta sau cuvânta.

Făgăraș, la 23 Ianuarie 1916.

Oficiul protopresbiteral gr.-or. român al tracătului Făgăraș în conțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Borzea
protopop.

In editura comisiunei administrative a tipografiei arhidicezane, în traducere română, făcută de dl Teodor V. Păcăian, redactorul „Telegraful Român” a apărut:

Evangelia ca bază a vieții,

celebra lucrare a lui G. S. Petrow, în care sunt tratate cu multă putere de convingere temele următoare: *Principiile fundamentale ale civilizației. Educarea voinei în spirit creștinesc. Degenerarea morală. Sublimitatea evangeliului. Împărăția lui Dumnezeu.*

Se află în depozit spre vânzare la Librăria arhidicezeană din Sibiu. Prețul unui exemplar e 1 cor. 50 fileri plus 5 fileri porto poștal.

Revânzătorilor li se dă 20% rabat.

Redactor responsabil Teodor V. Păcăian.

Orez (rizskása) și Cafea!!

Cu Orezul o pătrâm, că nu se mai află, deci acuma îi vine rândul și la Cafea, cu toate că am fost dat alarmă în această foie.

Anglia ne impiedecă importul de Cafea și cu greu mai afiu, deci nu e mirare că în toată săptămâna se urcă prețul și că va trece de 10 cor. 1 Kgr. devenind Cafea o măncare de lux.

Pe luna Februarie ofer cu prețul de zi:

Nr. 10* Cafea Cuba fină	1 kgr. 6—	7—	K.
" 14 Cafea Cuba foarte fină	1 kgr. 6:60	= 7:50	K.
" 15* Cafea Cuba mărgelie	1 kgr. 6:60	= 7:50	K.
" 16 Cafea Cuba specialitate 1 kgr.	7—	= 8—	K.
" 21 Cafea Iava aurie	1 kgr. 6:60	= 7:50	K.
" 106 Cafea Mixtură Victoria 1 kgr.	7—	= 8—	K.

* Din Nr. 10 și 15 se va afila puțină deci cu care se pot înlocui?

1 kgr. Tea „Mixtură rusască” 20 coroane.

5 kilograme se spedează francat și vănuț prin rambursă poștală!

Aflând puțină Cafea și Tea, negustorilor și în România nu mai pot trimite. Grăbită până se mai află și rog a-i aviza și pe cunoscuți.

Cu toată stima se roagă de sprinjen:

F. A. Degan,
comerciant de Cafea și Tea în Fiume.
(17) (Postafiol 163) 3—10

Anunț.

Să redusă preturile cărților:

1. Arhiepiscopul și metropolitul Andrei baron de Șaguna, de N. Popea, arhim. și vicar arhiepiscopal, dela 5 cor. la **2 cor.**

2. Memorialul arhiepiscopal și membrul politului Andrei baron de Șaguna, sau luptele naționale politice ale românilor 1848-1873, de N. Popea, arhim., vic. arhiep. Tomul I, dela 2 cor. 60 fil. la **2 cor.**

3. Insemnările unui treător. Crâmpie din sbuciumările dela noi, de O. Goga, dela 3 cor. la **1 cor. 50 fil.**

4. Desvoltarea primatului papal și influența lui asupra creștinății. Cercețări istorice, de S. Popescu, dela 1 cor. 25 fil. la **50 fil.**

Librăria arhidicezana.**La Librăria arhidicezana**

se vând cu preț redus:

I Recvizite pentru fizică.

Instrument arhimedie	Cor.
Glob de aramă	3:10
Scripet	4:50
Cumpăuă	2:50
Potcoave magnetice	6:60
Retorte	6:60
Sticle pentru udat	1:60
Prismă	3:10
Sticle măritoare	3:50
Vase papilare	3:10
Vase comunicătoare	3:10
Vas de tîntă apă	4:30
Pâlnic de sticlă	5:50
Pocale de sticlă	4:40
Rudă de sticlă și cauciuc	4:50
Tevi de sticlă	1:80
Cutii cu peatră brună	4:40
Sticle cu acid cal-clor	2:10
Colecții cu mineralii	24:—
Colecții de plante	12:—
Colecții de insectelor	15:—
Colecții de corpurile geometrice	6:—
Colecții de măsurilor	8:—

II Tabele de intuiții.

Modelul mașinei de aburi	3:—
Să ne ferim de beuturi spirituoase	1:50
Urmările beției	2:80
Himnus	3:—
Cutii, conțin căte 16 tabele din istoria naturală, cutia	10:—
Orașul	5:—
Pădurea	5:—
Munții	5:—
Primăvara	5:—
Vara	5:—
Iarna	5:—
Curtea țărnească	6:—
Konyhakeră	3:—
Față tetet	3:—
Palkó	3:—
Öreg koldus	3:—
Mădarsk etetése	3:—
Templom	3:—
Szántás, vetés, boronálás	3:—
Ruhamásás	3:—
Rostálás	3:—
Aratás	3:—
Asztalos műhely	3:—
Takács	3:—
Kapálás	3:—
Cséplés	3:—
Kovács	3:—
Czipész	3:—
Szüretelés	3:—
Table negre mari pentru școală (lungimea 1:5 m., lățimea 1:25 m.)	10:—
Stindardul și emblema națională maghiară	4:—

TELEGRAFUL ROMAN**Insotirea de credit din Cărăstău. — Karasztoi hitelszövetkezet.****Convocare.**

Membrii Insotirei de credit din Cărăstău sunt invitați prin aceasta la

a IV-a adunare generală ordinată,

care se va ține în Cărăstău, Duminică în 12 Martie n. 1916, la orele 2 d. a. în localul Insotirei cu următoarea

Ordine de zi:

- Deschiderea adunării și constituirea.
- Constatarea membrilor prezenți și a plenipotenților ce reprezintă.

3 Raportul direcționii și comitetului de supraveghiere despre gestiunea anului 1915 și stabilirea bilanțului.

4. Propunerea direcționii și decidere a supra impărțirii venitului curat.

5. Darea absolutorului pentru direcțione și membrii comitetului de supraveghiere pe anul de gestiune expirat.

6. Alegerea a 3 membri în direcțione pe un period de 4 ani.

7. Alegerea a 2 membri în comitetul de supraveghiere pe un period de 3 ani.

(23) 1—1

Directiunea.**Bilant la 31 Decembrie 1915.**

Active—Vagon. Mérlegszámla 1915. évi december hó 31-én.

Pasive—Teher.

	K	f	K	f
Cassa — Pénzkészlet	746	98	4,440	
Cambii — Váltótár zárt	29,039		1,413	72
Efecte — Ertékpapír	97	50	10,877	43
Mobilier — Felszerelés	200		12,171	
Párți fundamentale — Tővesbetétek			3,022	43
Fond de rezervă — Tartalékalap			339	76
Depozite spre fructificare — Takarékkbe-tétel				
Reescont — Visszleszámítás			425	18
Diversi creditori — Különféle hitelező számlák				